

Eduskunnan lakivaliokunnalle

HE 52/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Professori Mäenpää on toimittanut valiokunnalle lisälausunnon hallinto-oikeuden toimivallasta ja Maahanmuuttoviraston toimialueista. Sisäministeriö selvittää kunnioittavasti lakivaliokunnalle vielä seuraavaa:

Professori Mäenpää toteaa selvityksessä, että perustuslain 119 §:n 2 momentin kannalta olisi ongelmallista, jos Maahanmuuttoviraston toimialueet olisivat valtionhallinnon toimielimiä ja valtion aluehallinnon perusteiden määrittely perustuisi alueellisten toimivaltaisten toimialueiden osalta keskeisesti vain hallinnollisesti päätettyyn työjärjestykseen. Alueellisen organisaation määrittelyä vain työjärjestyksellä on perustuslakivaliokunnan käytännössä pidetty ongelmallisena (ks. PeVL 17/2025 vp, kappale 7). Jos toimialueella kuitenkin tarkoitetaan virastotasoista vastuualuetta tai vastaavaa viraston tulosityksikköä, ongelmaa ei professori Mäenpään mukaan perustuslain kannalta kuitenkaan ole.

Sisäministeriö toteaa, että Maahanmuuttovirasto on se viranomainen, joka käsittelee ja ratkaisee ne ulkomaalaisia koskevat asiat, jotka laissa tai sen nojalla säädetään sen tehtäviksi. Käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa ehdotetaan, että Maahanmuuttovirasto olisi menettelyasetuksen 3 artiklan 16 alakohdassa tarkoitettu määrittävä viranomainen, joka vastaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tutkinnasta ja jolla on toimivalta tehdä päätöksiä hallinnollisessa menettelyssä. Maahanmuuttoviraston toimialueet eivät ole alueellisia valtionhallinnon toimielimiä vaan viraston organisatorisia vastuualueita.

Professori Mäenpää pitää lisäksi ongelmallisena, että tietoa Maahanmuuttoviraston työjärjestyksestä on mahdoton saada yleisestä tietoverkosta. Saatavilla ei myöskään ole tietoa siitä, miten valitustien määräytymisen kannalta ratkaisevan tärkeä toimialuejako määräytyy ja mitkä ovat sen perusteet. Maahanmuuttoviraston kotisivuilta ei käy ilmi tietoa viraston toimialueista, eivätkä toimialueet näy viraston organisaatiokaaviossa. Tämä olisi tärkeää, koska toimialueen määrittelyllä on olennainen merkitys valittajan oikeusturvan perusteiden kannalta. Maahanmuuttoviraston työjärjestyksessä tehtävä viraston toimialueiden määrittely määritteli säännösehdotuksen mukaan sen, mihin hallinto-oikeuteen ulkomaalaislain 193 §:n 1 momentissa tarkoitettujen, yksilön kannalta merkittävien päätösten kohde voi tehdä valituksen.

Sisäministeriö tulee osana tulosohjausta keskustelemaan Maahanmuuttoviraston kanssa toimialuejaon lisäämisestä verkkosivuille osaksi organisaatiokaaviota.